

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:45

Fredagen den 28 maj

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar alla välkomna till dagens EU-nämndssammanträde.

Då frågar jag om det ges medgivande till deltagande på distans för ledamöter och tjänstepersoner. Jag finner så.

§ 2 Transport, telekommunikation och energi
Statsrådet Anders Ygeman (deltar via Skype)
Återrapport från videomöte den 7 december 2020
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
telekommunikation den 4 juni 2021

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Välkommen statsrådet till dagens EU-nämndssammanträde! Vi börjar som vanligt med att ställa frågan om återrapport, denna gång från ett videomöte den 7 december 2020. Är det något som statsrådet önskar kommentera?

Anf. 3 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jag kan göra det kort. Vid mötet diskuterades kommissionen då nyligen presenterade förslag till förordning om europeisk dataförvaltning. I diskussionen framkom att många medlemsstater ansåg att förordningen kunde vara ett verktyg för utvecklad dataanvändning och en viktig del i utvecklingen av dataekonomin. Diskussionen fokuserade även på vikten av transparens och tillit samt på att skyddet för integritet och säkerhet behöver beaktas i utformningen av lagstiftningen.

Nämnden har även fått en skriftlig rapport som är mer utförlig. Jag svarar gärna på eventuella frågor.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Tack för det! Ingen har begärt ordet, och vi noterar informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, Förordningen om europeisk dataförvaltning, alltså dataförvaltningsakten. Detta är en lägesrapport. Nämnden behandlar ärendet som en information- och diskussionspunkt.

Anf. 5 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! Kommissionen presenterade under hösten 2020 ett förslag om förordning om dataförvaltning. Förordningen handlar bland annat om reglering av system för så kallade dataförmedlare, delning av vissa data från offentlig sektor och främjande av dataaltruism, det vill säga att data på frivillig basis på ett etiskt och säkert sätt görs tillgängligt för individer, företag eller det allmänna.

Kommissionens målsättning är att en inre marknad för data ska etableras 2030, och förordningen ses som ett första steg. Regeringen anser att rättsakten kan vara ett verktyg för att skapa det förtroende som är nödvändigt för att utveckla delning av data.

Vidare anser regeringen, och verkar för, att åtgärderna ska baseras på frivillighet, befintliga strukturer och befintliga internationella och europeiska standarder. Mervärdet av global handel och globala regler samt europeiska företags stora behov av internationella dataflöden bör tas i beaktande.

Regeringen anser vidare att skyddet för rätten till privatliv, mänskliga fri- och rättigheter inklusive jämställdhet och icke-diskriminering, personlig integritet, skydd av fysiska personer i fråga om behandling av personuppgifter, individers rätt till kontroll över sina egna data samt informations- och cybersäkerhet måste omhändertas, liksom medlems-

staternas kompetens när det gäller nationell säkerhet. Dessa aspekter ska tillgodoses utan att i för hög grad hämma utvecklingen av datadelning. Etiska och säkerhetsmässiga överväganden bör vara en integrerad del i det tidiga arbetet.

Slutligen anser regeringen att tillgängliggörandet av data av offentligt intresse behöver föregås av en noggrann konsekvensbedömning. Här är det också viktigt att frågan om ansvar för datakvalitet hanteras.

I takt med att förhandlingarna har löpt på sedan förslaget presenterades kan regeringen se att flera förbättringar har skett. Regeringen ser att förslaget nu innehåller skarpare hänvisningar till dataskyddsreglerna samt tydligare definitioner och förklaringar av nyckelbegrepp.

Anf. 6 ÅSA COENRAADS (M):

Herr ordförande! Tack, ministern, för föredragningen! Jag ska fatta mig väldigt kort.

Jag skulle hemskt gärna vilja att ministern något utvecklar hur regeringen kommer att arbeta och se till att de etiska riktlinjerna följs och vad som inkluderas i detta. Datadelning är viktigt för att vi ska fungera väl inom unionen, men det är också en fara när delade data används på ett sätt som skadar den personliga integriteten.

2020/21:45

28 maj

Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Det är helt enkelt en del av det vi för fram som helt centralt i frågan om datadelning. Sedan får vi väl se hur det kommer att utvecklas.

I Sverige har vi väldigt stor tillit när det gäller datadelning. Vi har under lång tid samlat in en stor mängd data. Därför är det avgörande för oss att vi håller en hög nivå på den personliga integriteten och att det görs även vid delning av data. Annars riskerar vi att hämma den fantastiskt fina tillit som vi har i Sverige och därmed en fortsatt utveckling av en datadriven ekonomi.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning och noterar informationen.

Dagordningspunkt 4, Direktivet om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen. Detta är också en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 9 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Förslaget presenterades den 16 december 2020 och utgör en del i paketet av åtgärder som syftar till att stärka motståndskraften i digital och fysisk infrastruktur. Det nu aktuella förslaget ska ersätta det gällande NIS-direktivet och handlar om att ytterligare stärka motståndskraften och incidenthanteringskapaciteten hos offentliga och privata aktörer, behöriga myndigheter och unionen som helhet kopplat till cybersäkerhet.

Regeringen välkomnar en revidering av NIS-direktivet i syfte att ytterligare förstärka motståndskraften inom cybersäkerhetsområdet på både nationell nivå och EU-nivå. Regeringen noterar dock att förslaget är omfattande, och det pågår alltså en analys av omfattningens betydelse.

Regeringen anser att målsättningarna när det gäller cybersäkerhet bör vara högt ställda och att medlemsstaterna ska arbeta utifrån sina förutsättningar och ha möjlighet till inflytande. En viktig utgångspunkt är att direktivet inte ska hindra medlemsstaterna från att vidta de åtgärder som de anser nödvändiga för att skydda den nationella säkerheten. Det är också viktigt att ekonomiska medel används så effektivt som möjligt.

Regeringen kommer i de kommande förhandlingarna att verka för att en harmonisering på området ska vara ändamålsenlig. Det är centralt att förslaget står i proportion till behovet och att det medför ett tydligt mervärde.

Anf. 10 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Vi håller med om att NIS-direktivet i grunden är bra, och vi tror att det leder till en gemensam ökad säkerhet. Men min fråga gäller det som ministern var inne på angående den nationella rådigheten. Hur ska regeringen kunna säkerställa att Sverige får egen rådighet och självbestämmande i de här frågorna?

Anf. 11 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Den nationella säkerheten är inte en EU-kompetens utan en nationell kompetens. Därför bör vi fortsätta att ha nationell rådighet på det området. Detta driver vi också i revideringen av direktivet.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, och vi noterar informationen.

Vi är på dagordningspunkt 5, Den digitala kompassen 2030: Hur tar vi ut kursen för EU:s digitala framtid? Detta är en diskussionspunkt och en ny fråga.

Anf. 13 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! På dagordningen för TTE-rådet den 4 juni står en riktlinjedebatt om kommissionens vision för EU:s digitalisering till 2030, den så kallade digitala kompassen.

Regeringen anser att förslaget är ett viktigt steg för att konkretisera målsättningarna för EU:s digitala omvandling. Det är viktigt med en hög digital kompetens hos befolkningen och att den digitala omställningen av näringslivet främjas, att vi har en säker och hållbar digital infrastruktur och att digitaliseringen av den offentliga sektorn fortsätter.

Regeringen instämmer i inriktningen på de fyra föreslagna områdena och anser att AI kan bidra till att målen nås. Regeringen vill även betona betydelsen av att hela landet och alla delar av EU ska ta del av digitaliseringens möjligheter. Den digitala omvandlingen ska grundas i EU:s gemensamma värden och principer, inte minst mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Anf. 14 LUDVIG ASPLING (SD):

Det där var ju lite blandad kompott när det gäller den digitala kompassen. Jag tänkte passa på att ställa några frågor. Jag har lite svårt att få grepp om det hela och vad som är själva grunden till vissa av förslagen.

Ett par saker ser vi helt klart ett mervärde av att EU lägger sig i, till exempel kvantdatorer och halvledarproduktion. Detta är ju strategiskt extremt viktiga saker. Google har ju sagt att deras kvantdator ska tas i bruk år 2029. Finns det några framskridna planer från kommissionens sida för när vi ska kunna få en europeisk motsvarighet i bruk? Det skulle vara intressant att veta om man redan nu kan sätta upp något mål.

Vad gäller övriga områden ser jag inte riktigt mervärdet av att EU ska vara med och finansiera detta. När det gäller målsättningen om att det ska finnas 20 miljoner it-expertter undrar jag om statsrådet kan förklara hur man har kommit fram till den siffran. Jag har inte kunnat hitta någon behovsanalys som säger att det kommer att saknas så många personer och att medlemsstaterna inte själva inom de befintliga utbildningssystemen skulle kunna se till att så många personer utbildas. Det verkar som att det är en ganska godtycklig siffra, och jag undrar hur man har kommit fram till att just 20 miljoner it-expertter är det som behövs.

Lite samma sak är det när det gäller målsättningarna om gigabitnätverk hos alla hushåll. År 2019 hade 88 procent av alla hushåll bredband, och det misstänker jag är gigabitnätverk i de flesta fall. De som inte har det är antagligen lite äldre personer som bor på landsbygden och så där lite

överallt i EU. Jag är osäker på om de verkligen kommer att ha nytta av det här.

Samma sak gäller 5G – är det nödvändigt att 5G finns överallt? Och varför ska vi betala för att 5G ska finnas på landet i andra delar av unionen? Jag ser inte något mervärde i det.

Men det som jag tycker är mest intressant här är utvecklingen av molntjänster. Här beror det lite grann på, tycker jag, varför unionen ser det här som prioriterat. Det finns tre stora drakar i dag: Amazon, Google och Microsoft. De har väldigt omfattande molntjänster. Vissa har ju serverkluster här i Sverige till och med.

Syftet kan vara att skydda personuppgifter, men då måste man fråga sig: Varför duger inte GDPR? Finns det brister i GDPR, och i så fall, varför pågår inte en process angående det just nu? Ett annat syfte skulle kunna vara att man ser det här som en säkerhetsfråga eller en strategisk fråga. Då kan man fråga sig: Varför ska vi vara med och satsa en massa pengar på detta? Är skälet att utveckla kommersiella aktörer som ska kunna konkurrera med de amerikanska it-jättarna? Eller är skälet ren nationalism, alltså att man ser det som viktigt och som ett egenändamål att det här finns i EU?

Om det sista skälet är anledningen till att man vill satsa en massa pengar på det här ser vi det som inte särskilt legitimt. Jag hoppas att statsrådet kan förklara lite grann vad som är skälen till att man tycker att det är viktigt att utveckla molntjänster och hur man har kommit fram till de här målsättningarna.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

It-expert kan vi allt om här på EU-nämndens kansli. Det har vi fått lära oss under den här resan, kan vi bara konstatera.

Anf. 16 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag har några övergripande frågor.

Digitaliseringen är ju ett av de viktigaste områden som kommissionens har valt att prioritera före pandemin och såklart nu. Vi pratar ofta om detta i anslutning till återhämtningsfonden och även när vi diskuterar långtidsbudgeten.

Det här är oerhört viktigt, och jag tycker att det är bra att man har en strategisk kompass för vad det är för riktning man vill gå i och hur man ska nå dit så att vi kan vara i topp när det gäller detta. Jag har inga synpunkter egentligen på de prioriterade områdena.

I den längre ståndpunkten som finns i faktrapromemorian vill jag lyfta fram en sak som statsrådet inte lyfte fram här i dag. I en del andra dokument och förslag som kommer från kommissionen märks något som jag tycker att det är viktigt att Sverige bevakar. På sidorna 7 och 8 i faktrapromemorian, om jag får hänvisa till den, skriver regeringen om EU:s digitala suveränitet, och där har regeringen ett resonemang om att det är viktigt att vi bevakar detta så att det inte stänger oss mot omvärlden.

Jag skulle gärna vilja att statsrådet kommenterar det, för jag tycker att det är en viktig poäng och att det är viktigt att Sverige poängterar det i alla olika sammanhang.

Sedan har jag en fråga om ståndpunkten som har skickats ut till i dag om AI. I en av frågorna som ska diskuteras talas uttryckligen om artificiell

intelligens, och i de handlingar som jag hade stod det att regeringen preliminärt såg att det var en del i att kunna bidra till att nå målen. Men nu hörde jag att statsrådet inte sa det, utan han sa att AI är ett sätt som kommer att kunna bidra till att nå målen. Egentligen föll kanske därför denna fråga bort, om inte statsrådet ändå vill kommentera vad ordet ”preliminärt” betydde.

I övrigt instämmer vi i detta.

Anf. 17 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Ludvig Aspling tog upp en mängd olika aspekter rörande detta. Jag ska se om jag hinner svara på de flesta i alla fall – det blir ju ganska mycket.

Jag ska nog betona att det här är en vision som EU-kommissionen har presenterat för vägen framåt.

När det gäller de konkreta frågorna och om det finns ett mål för när vi ska ha en europeisk kvantdator känner jag inte till ett sådant. Om tjänstemännen känner till det får de gärna komplettera.

När det gäller att det behövs 20 miljoner it-expert misstänker jag att det inte är någon avancerad matematik som har lett fram till det utan snarare det faktum att vi har en stor brist på it-expert i princip i hela Europeiska unionen.

När det gäller bredbandsmålet är vi i Sverige uppe på 95 procent med homes passed. Finns det något behov av att ha mer än 80 procent i Europas glesare regioner? Ja, jag tror faktiskt att det gör det för att man ska kunna vara en del av samhället och hänga med i samhället och dra nytta av olika former av tjänster. Jag tror i grunden att du inte kommer att kunna vara delaktig i samhället framöver om du inte har möjlighet till uppkoppling.

Sedan tror jag att det finns områden i EU som har väsentligt sämre nivå än den som Aspling gav uttryck för.

Molntjänster är lite spännande. Det finns väl en kombination av de motiv som Aspling gav uttryck för, och det skiljer sig kanske lite mellan olika länder. GDPR sätter upp ramar – och även de efterföljande Schremsdomarna, Schrems I och Schrems II – för när du får använda dig av molntjänster där företaget som tillhandahåller tjänsten omfattas av lagstiftning som gör att företaget kan få lämna ut det som finns i molnet. Det gör att det är väldigt svårt att använda de företag som Aspling nämnde för personuppgifter, vilket gör att det är svårt för exempelvis offentlig sektor i Sverige att i någon större utsträckning använda sig av dem i dag.

Regeringen har tillsatt en utredning, och den föreslår att vi ska lyfta ut en del av detta för att möjliggöra användning av de här internationella molntjänsterna. Men fortfarande kommer det att vara en betydande del av offentlig sektor som inte kommer att kunna använda de molntjänsterna om molnföretagen inte går med på att vi kan köra den programvaran på våra egna servrar – alltså inte på servrar i Europa utan på våra egna servrar som vi själva har rådighet över. Det är nog den rättsliga bedömning som gäller.

Det jackar väl lite i den fråga som Jessika Roswall ställde om digital suveränitet. Det finns naturligtvis ett behov både för Europeiska unionen och för Sverige att ha teknik som gör att vi inte gör oss helt beroende av utländska företag – kanske speciellt inte företag från länder som inte alltid vill oss väl. Det finns ju it-företag i många olika länder i världen. Man har pekat ut molntjänster som ett av de strategiska områdena när det gäller digital suveränitet.

Sedan finns det också de, och det ska man nog säga, kanske framför allt i Frankrike och Tyskland och några andra länder, som har en lite mer protektionistisk syn och gärna ser ett egenvärde i att det är ett franskt eller tyskt företag som gör det ena eller det andra även om det inte har något strategiskt intresse. Det är väl skälen till de formuleringar som Jessica Roswall uppmärksammar.

Vi måste ha möjlighet att vara suveräna när det gäller teknikanvändning, men det får inte leda till att vi blir protektionistiska och därmed hämmar utvecklingen eller gör att det vi gör blir dyrare och sämre än vad det annars hade blivit.

Jag hoppas att jag med det har svarat på både Jessica Roswalls och Ludvig Asplings frågor.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Det fanns också en kompletterande fråga som du bad en tjänsteperson att eventuellt besvara. Är det någon i staben som kan göra det?

Anf. 19 Kanslirådet SUSANNA MATTSSON:

I den digitala kompassen föreslår kommissionen att Europa ska ha sin första dator med kvantkapacitet 2025 och att Europa sedan ska vara i framkant när det gäller kvantdatormöjligheter 2030.

Anf. 20 LUDVIG ASPLING (SD):

Tack så mycket för svaret på frågan! Jag känner mig upplyst och tycker att jag kanske förstår det lite bättre.

En ganska uppenbar följdfråga är då: Varför är det så att vi i Sverige subventionerar stationering av serverkluster här för amerikanska it-jättar samtidigt som vi ser det som ett problem att de har en alldeles för dominerande marknadsposition? Vi måste alltså subventionera de här amerikanska it-jättarna för att de ska placera sina servrar här i Sverige, och sedan ska vi subventionera europeiska företag för att de ska kunna konkurrera med de amerikanska it-jättarna när de har blivit dominerande. Det är väldigt märkligt och ett ganska udda sätt att jobba med det här.

Går det att få en förklaring på varför vi håller på så?

Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! Jag får börja med att säga att jag är glad att Ludvig Aspling känner sig upplyst. Det är alltid ett steg på vägen.

Jag vill också poängtera att vi inte subventionerar amerikanska it-företag. De har däremot möjlighet att som elintensiva företag ha en lägre elskatt precis som alla andra elintensiva företag i andra branscher. Riksdagen har valt att inte göra skillnad på om du gör stål eller pappersmassa eller om du har dataservrar. I alla de fallen får du en nedsatt elbeskattning i Sverige. Det gäller inte bara amerikanska företag, utan det gäller alla företag, även svenska och europeiska serverföretag, som etablerar sig i Sverige.

Sverige har EU:s lägsta energipriser och fossilfri energi, vilket gör att vi är synnerligen lämpliga för etablering av exempelvis serverhallar.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

2020/21:45

28 maj

Dagordningspunkt 6, Övriga frågor, går från a till d. Är det någonting där som statsrådet önskar kommentera?

Anf. 23 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Nej. Om det finns särskilt intresse från nämnden för någon punkt kan vi ta upp den, men annars kan vi för tids vinnande undvika det.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Nu finns det också en punkt med information under sista dagordningspunkten. Den är nytillkommen och finns inte med i den utskickade rådsdagordningen.

Är det någonting där som statsrådet önskar kommentera?

Anf. 25 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Nej.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar statsrådet för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid det kommande rådsmötet och givetvis en trevlig och förhoppningsvis solig helg!

Anf. 27 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Då passar jag på att önska nämndens ordförande och nämnden detsamma!

§ 3 Transport, telekommunikation och energi
Infrastrukturminister Tomas Eneroth
Återrapport från videomöte den 8 december 2020
Återrapport från informellt ministermöte den 30 mars 2021
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
transport den 3 juni 2021

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till transport, telekommunikations- och energifrågor med infrastrukturminister Tomas Eneroth. Är statsrådet på plats?

Anf. 29 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Absolut! Jag är här på departementet tillsammans med Gustaf Molander och Tomas Brolin som tjänstgör på Infrastrukturdepartementet. Därtill är nog också min statssekreterare Malin Cederfeldt Östberg uppkopplad. Det är hon som kommer att tjänstgöra i stället för mig på råds-mötet i Luxemburg den 3 juni. Vi har ju regeringsöverläggningar då.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Välkommen till sammanträdet och tack för den alldeles föredömliga presentationen av staben – det blir vi extra glada för, och det lyfte upp oss här i EU-nämnden!

Vi börjar med att ställa frågan om återrapporten från videomötet den 8 december 2020 och återrapporten från det informella ministermötet den 30 mars 2021.

Är det någonting där som infrastrukturministern önskar kommentera?

Anf. 31 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Nej, faktiskt inte. Jag hänvisar till de rapporter vi har skickat över. Det har varit ganska allmänna möten. Om det inte finns några frågor har jag inget särskilt att tillägga.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 3, Det gemensamma europeiska luftrummet 2+. Det är ett beslutsärende.

Anf. 33 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! På detta område presenterade kommissionen ett reviderat förslag till lagstiftning om det europeiska gemensamma luftrummet i september. Detta har behandlats i nämnden tidigare, inför rådsmötet i december. Då hade vi ett läge där det dåvarande tyska ordförandeskapet samlade in medlemsstaternas synpunkter inför en lägesrapport som lämnades vid rådsmötet.

Sedan har det portugisiska ordförandeskapet gått vidare. De har bearbetat kommissionens förslag utifrån synpunkterna. De synpunkter vi hade från svensk sida har faktiskt i allt väsentligt tillgodosetts i förslaget till allmän inriktning.

Vi kan backa till kommissionens förslag till allmän inriktning. Det innebar bland annat en marknadsöppning för vissa deltjänster inom

flygtrafikledning men handlade också om att en ökad informationsdelning ska kunna ske. Som ni säkert känner till genomfördes marknadsöppning av lokal flygtrafiktjänst i Sverige redan 2010. Vi är alltså ett land som tidigt öppnade flygmarknaderna.

Förslaget till allmän inriktning behåller dagens system. Prestationsplaner ska upprättas på nationell nivå och inte av varje tjänsteleverantör, som kommissionen föreslog. Analysorganet PRB, Performance Review Body, förblir också oberoende. Kommissionen hade föreslagit att det skulle inordnas under byrån för luftfartssäkerhet, Easa, men den föreslagna överföringen av tillsynsuppgifter som i dag åvilar medlemsstaterna till PRB begränsas också.

Sverige har särskilt bevakat att den integrerade civila och militära flygtrafikledningerna ska kunna bibehållas. Här är vi i Sverige unika. Vi har en samlad civil och militär flygtrafikledning, och den får vi ständigt bevaka i förhandlingar inom EU.

Vi har också bevakat att inget ska hota dagens svenska förhandlingsmodell mellan undervägstjänster och lokal flygtrafikledning. Den är angelägen, bland annat för att vi effektivt ska kunna använda den flygledarkapacitet vi har i tornen på lågtrafikerade flygplatser.

Bedömningen är att båda dessa ståndpunkter har kunnat bli tillgodosedda i ordförandens förslag till allmän inriktning. Sammanfattningsvis föreslår alltså regeringen att Sverige ska stödja förslaget till allmän inriktning.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 4, Paketet för rörlighet I. Det är ett beslutsärende.

Anf. 35 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Detta förslag handlar om att revidera EU-direktivet om hyrda fordon utan förare. Det ingår i mobilitetspaketets första del. Nu är rådet redo att anta en allmän inriktning vid första behandlingen.

Detta innebär att åkerier ska kunna hyra fordon utan förare från ett annat medlemsland för att utföra godstransporter. Det gör att företagen bättre kan hantera tillfälliga arbetstoppar eller, vilket är vanligast förekommande för svensk del, hyra specialfordon som är ovanliga i det egna landet.

Det finns dock vissa risker med en helt öppen marknad. Det skulle kunna medföra negativa effekter på skatteintäkter eller försvåra kontroller av efterlevnaden av regler på yrkestrafikområdet. Därför får medlemsländerna även i fortsättningen möjlighet att begränsa möjligheten att hyra fordon från andra länder. Denna begränsning får göras i fråga om såväl tid som antal fordon.

För svensk del bedömer vi att effekten av förslaget blir mycket begränsad eftersom vi sedan tidigare har tillåtit åkerier att hyra fordon från andra länder.

Efter att rådet antagit den allmänna inriktningen kan förhandlingarna med Europaparlamentet inledas. Rättsakten kan som tidigast antas under andra halvåret i år.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Direktivet om ändring av direktiv 2017/2397 vad gäller erkännande av bevis från tredjeland. Det är ett beslutsärende.

Anf. 37 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Här kommer ordföranden på rådsmötet att föreslå en allmän inriktning för ett direktivförslag som har med yrkeskvalifikationer inom inlandssjöfarten att göra. Det gäller övergångsbestämmelser för erkännande av bevis från tredjeland.

På vissa inre vattenvägar inom EU, framför allt på floden Donau, jobbar många sjömän som har fått utbildning och kvalifikationsbevis i tredjeland. Det är för att underlätta för dessa som direktivförslaget tagits fram.

Sverige har inga avtal med tredjeland om behörigheter, så vi berörs därför inte av det här förslaget. Men det innebär att kvalifikationsbevis, tjänstgöringsjournaler och loggböcker som har utfärdats i tredjeland före den 18 januari 2024 ska fortsätta att vara giltiga för tjänstgöring inom EU till och med den 17 januari 2032. Regeringen föreslår att Sverige stöder förslaget till allmän inriktning.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi övergår till dagordningspunkt 6, Slutsatser om att ge järnvägen en ledande roll på området för smart och hållbar mobilitet. Det är ett beslutsärende.

Anf. 39 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Nu är vi inne på rådsslutsatser om järnvägen. Transportministrarna ska anta rådsslutsatser om järnväg, och rubriken är: Sätta järnvägen främst för smart och hållbar mobilitet. Syftet med rådsslutsatserna är att ge politiska riktlinjer inför de åtgärder på järnvägsområdet som kommissionen aviserat, framför allt i mobilitetsstrategin. Det handlar om synpunkter på hur ett modalt skifte till järnväg kan underlättas, järnvägens styrka i krislägen och återhämtningen efter pandemin, hur internationell passagerar- men också godstrafik kan främjas samt investeringar och nätverk.

Jag tycker att rådsslutsatserna är bra. De främjar ett modalt skifte till hållbar och smart mobilitet. Sverige har i arbetet med slutsatserna fört fram att vi ska verka för ett genomförande av EU:s rättsliga ramverk på området, med syftet att EU:s järnvägsmarknad ska vara effektiv och icke-diskriminerande och öppen även för mindre aktörer.

Sverige har bland annat drivit frågan om vikten av att nya åtgärder eller krav som införs på järnvägs godsområdet ska föregås av konsekvens- och nyttoanalyser för att undvika till exempel tekniska krav som inte är lämpliga i alla delar av EU. Ni som har följt denna fråga förstår att det bland annat handlar om kompositbromsklossar, som vi har haft bekymmer

med i de nordliga länderna och som av Transportstyrelsen har rapporterats ha sämre bromsförmåga under vinterförhållanden.

Men, som sagt, regeringen anser att rådsslutsatserna är bra. Våra krav har blivit tillgodosedda, och vi tycker att slutsatserna kan antas.

2020/21:45

28 maj

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Här lär vi oss om kompositbromsblock och kompositbromssystem – det är vi extra glada för. Detta är en läroresa för oss alla i EU-nämnden.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Slutsatser om kommissionens strategi för hållbar och smart mobilitet. Det är ett beslutsärende.

Anf. 41 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Ordförande! Det var nästan frestande att gå igenom en lite mer teknisk specifikation om kompositbromsblock och om gnissel och oljud, men jag avstår från det och håller mig till den här punkten. Det är egentligen två punkter. Först är det slutsatser om kommissionens strategi för en hållbar och smart mobilitet, och sedan är det den diskussion vi också ska ha på rådsmötet.

När det gäller det första presenterade EU-kommissionen i december 2020 ett meddelande om strategi för hållbar och smart mobilitet. Vid rådsmötet kommer rådet att anta rådsslutsatser utifrån strategin. Här har vi från svensk sida bevakat viktiga frågor såsom klimatet – självklart – trafiksäkerhet, jämställdhet, sjysta villkor och det som reflekteras i rådsslutsatserna. Statssekreteraren planerar att framföra att Sverige kan godkänna rådsslutsatserna.

Utöver rådsslutsatserna – jag passar på att ta detta i samma sammanhang; jag hoppas att det är okej – kommer det även att vara en diskussion om strategin. Under den diskussionen planerar min statssekreterare att lyfta upp transportsektorns klimatomställning, vikten av en folklig förankring och av att det genomförs på ett socialt hållbart sätt, vilket är avgörande för att klimatmålen ska kunna nås, och en långsiktigt hållbar framtid.

Dessutom kommer Sverige att ta upp transportsektorns tekniska utveckling och omställning. Den innebär också en möjlighet att stärka EU:s konkurrenskraft och välfärd, även globalt. Detta är delar som vi löpande integrerar i våra befintliga processer.

Anf. 42 JENS HOLM (V):

Ordförande! Vi tycker att detta överlag är bra slutsatser, men de är inte tillräckliga. Man hänvisar till EU:s klimatmål, och vi i Vänsterpartiet vill ju gå längre och ha ett högre klimatmål. Vi vill även på EU-nivå minska utsläppen med 70 procent, som i Sverige.

Vi skulle önska att den svenska regeringen i sin position lyfte upp vikten av beteendeförändringar för att vi ska kunna minska utsläppen från transportsektorn – att vi ska flytta över transporter från väg till järnväg och sjöfart, om det gäller gods, och minska flygandet. I slutsatserna tar man upp klimatfrågan om minskade utsläpp, men det är ett stort fokus på tekniska förändringar och ett mindre fokus på just beteendeförändringar och förändringar mellan transportslag. I och med pandemin har vi sett den

stora möjlighet som finns att främja mer hållbara transportslag och att det faktiskt går att förändra människors beteende.

Jag skulle vilja fråga infrastrukturministern vad han anser om detta och om han är beredd att lyfta upp dessa frågor, inte minst den om beteendeförändringar, i diskussionen.

Anf. 43 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Detta är en diskussion vi har haft tidigare, och jag delar uppfattningen. Diskussionen på europeisk nivå har i huvudsak handlat om det som EU har att reglera, och då blir det på transportområdet ofta tekniska kvalifikationer, regelverken och hur EU:s marknad ska förändras.

Från svensk sida lyfter vi fram frågor som klimat, trafiksäkerhet, jämställdhet och sjysta villkor; det är ingen tvekan om det. Däremot är det kanske inte alldeles enkelt för EU att göra stora beteendeförändringar. Men det är ingen tvekan om att frågan om intermodalitet och hur vi kan överföra fler transporter från väg till järnväg och sjöfart är en naturlig del av detta och också en känd svensk position i dessa sammanhang.

Anf. 44 JENS HOLM (V):

Vänsterpartiet har en avvikande mening på denna punkt, som jag redovisade vid överläggningen i trafikutskottet; jag hänvisar till den. Vi vill ha högre klimatmål, och vi tycker att regeringen tydligare ska trycka på vikten av att främja dessa, inte minst genom beteendeförändringar och överflyttning mellan transportslag.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Då kommer jag att sammanfatta. Vi börjar med dagordningspunkt 7, Slutsatser om kommissionens strategi för hållbar och smart mobilitet. Det är ett beslutsärende. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med en avvikande ståndpunkt anmäld från Vänsterpartiet.

Dagordningspunkt 8, som statsrådet så välvilligt presenterade, Strategin för hållbar och smart mobilitet – vägen framåt, är en diskussionspunkt, och jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi in på dagordningspunkt 9 a–j, Övriga frågor. Är det något där som infrastrukturministern önskar kommentera? Det finns också en informationspunkt, som är nytillkommen och inte finns med i den utskickade rådsdagordningen.

Anf. 46 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Jag har inga kommentarer när det gäller de övriga punkterna, men jag står till förfogande för frågor om det skulle vara så.

Den extra tillkommande punkten handlar, som ni säkert anar, om händelsen i Belarus – flygplansincidenten. Litauen har begärt att få redogöra och ge information med anledning av agerandet den 23 maj, då ett passagerarflygplan på väg från Aten till Vilnius tvingades ned för landning i Minsk. Det är alltså den litauiska transportministern som vill informera övriga transportministrar om händelsen.

Avsikten från regeringens sida är att vi ska notera informationen som presenteras under Övriga frågor.

Som EU-nämnden säkert är väl bekant med har det sedan dess varit en händelseutveckling med inte minst en process där stats- och regeringschefer har uttalat sig i ärendet.

2020/21:45

28 maj

Anf. 47 JIMMY STÅHL (SD):

Herr ordförande! Jag tänkte egentligen bara under dagordningspunkten Övriga frågor göra ett litet medskick till ministern angående förebyggande av förlust av containrar på fartyg.

Jag skulle även vilja att ministern lyfter in problemet med redan förlorade containrar. Det är nämligen ett stort problem när stora fartyg tappat hundratals containrar ute i haven och andra mindre fartyg kör över dessa och får propellertapp. Det behövs någon form av lokalisering av de containrar som riskerar att tappas – ofta det övre lagret eller ut mot sjösidan på fartygen.

Anf. 48 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Det finns mekanismer för att säkerställa och kartlägga containrar som försvinner under färd. Jag ska för säkerhets skull se om det är någonting som vi behöver notera i detta sammanhang. Frågan har inte varit uppe på den detaljeringsgraden i förhandlingarna, ska jag ärligt säga.

Vi gör så att vi lyssnar på den information som vi får från Nederländerna. Sedan kan vi ha med oss Jimmy Ståhls fråga, och vi får från svensk sida också analysera om det finns skäl att arbeta vidare med frågan. Men detta är en ren informationspunkt.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Då har vi nått vägs ände för infrastrukturministerns närvaro vid dagens sammanträde och tackar honom för i dag. Jag önskar lycka till vid kommande rådsmöte och givetvis en trivsamt helg med förhoppningsvis lite extra sol efter de senaste dagarnas moln och regn.

Anf. 50 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Jag tackar för det och önskar er detsamma. I Växjö i Småland kommer det att vara 22 grader och sol på söndag. Det har alltså sina fördelar att bo i de sydligare nejderna av Sverige. Men jag hoppas att hela EU-nämnden får en väldigt trevlig helg.

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Transport, telekommunikation och energi

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 5 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	2
Anf. 6 ÅSA COENRAADS (M).....	3
Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	4
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 9 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	4
Anf. 10 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	4
Anf. 11 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 13 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	5
Anf. 14 LUDVIG ASPLING (SD).....	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 16 JESSIKA ROSWALL (M).....	6
Anf. 17 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	7
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 19 Kanslirådet SUSANNA MATTSSON.....	8
Anf. 20 LUDVIG ASPLING (SD).....	8
Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	8
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 23 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	9
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 25 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	9
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 27 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	9

§ 3 Transport, telekommunikation och energi

.....	10
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 29 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	10
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 31 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	10
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 33 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	10
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 35 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	11
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 37 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	12
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 39 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	12
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 41 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	13
Anf. 42 JENS HOLM (V).....	13

Anf. 43	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	14	2020/21:45
Anf. 44	JENS HOLM (V)	14	28 maj
Anf. 45	ORDFÖRANDEN	14	
Anf. 46	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	14	
Anf. 47	JIMMY STÅHL (SD)	15	
Anf. 48	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	15	
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	15	
Anf. 50	Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	15	